

Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας

Τόμ. 7 (2001)

Διανοούμενοι

Zygmunt Bauman, Liquid Modernity

B. Γ.

doi: [10.12681/sas.638](https://doi.org/10.12681/sas.638)

Copyright © 2015, B. Γ.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Γ. Β. (2015). Zygmunt Bauman, Liquid Modernity. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 7, 257–258. <https://doi.org/10.12681/sas.638>

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Zygmunt Bauman, *Liquid Modernity*, Cambridge: Polity Press, 2000, 228 σελ.

Στα βασικά χαρακτηριστικά της ύστερης νεωτερικότητας, από τα οποία αναδεικνύεται μια νέα ποιότητα στις σχέσεις ατόμου - κοινωνίας, μια διαφορετική οριοθέτηση των διαστάσεων του χωροχρόνου, μια άλλη αντίληψη της εργασίας, όπως και μια καινούργια πρόσληψη της κοινότητας, αναφέρεται το βιβλίο του καθηγητή κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Leeds, Z. Bauman.

Η ρευστοποίηση των σταθερών σχέσεων και δομών της πρώτης περιόδου της νεωτερικότητας και η αποδιάρθρωση των κοινωνικών δεσμών που αναδείχθηκαν σε αυτήν, ανήκουν στα κεντρικά γνωρίσματα των σημερινών κοινωνιών μιας προχωρημένης νεωτερικότητας. Στις κοινωνίες αυτές, στις οποίες κυρίαρχη είναι η αρχή της αβεβαιότητας, τίποτα δεν είναι πλέον δεδομένο, εφόσον τρόποι ζωής, συνομαδώσεις και θεσμοί αποτελούν ένα προϊόν αναγκαστικής αναζήτησης και απόφασης των ατόμων.

Στη διαδικασία κατασκευής ταυτοτήτων ως μια αντιφατική διεργασία υποχρεωτικού αυτοπροσδιορισμού, ως μια διεργασία διαρκούς επιβεβαίωσης ή και ανανέωσης ιδιοτήτων και κοινωνικών εντάξεων, καθώς και με την αναζήτηση βιογραφικών -κατ' αντιπαράθεση των ταξικών/συλλογικών- λύσεων στα σύγχρονα προβλήματα, επικεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του ενδιαφέροντος του συγγραφέα. Εξατομίκευση και βιογραφική αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων, όμως, δημιουργεί για τα ίδια τα άτομα συνθήκες συνεχούς τους περιπλάνησης, ενώ για την κοινωνία συνθήκες διάβρωσης και εντέλει κατάληψης της δημόσιας σφαίρας από τους μεταξύ τους περιστασιακά και προσωρινά συναρθρωμένους δρώντες. Κατ' αυτόν τον τρόπο η δημόσια σφαίρα μετατρέπεται σε τόπο συνάντησης εξατομικευμένων και βιογραφικά προσδιορισμένων αιτημάτων και αναγκών που συνέχει όχι η

ανάγκη για συλλογικότητα, αλλά η ρευστή, μεταβαλλόμενη και χαλαρή δικτύωση των αιτημάτων και αναγκών αυτών.

Το βιβλίο του S. Bauman αποτελεί μια ενδιαφέρουσα συμβολή στον επιστημονικό διάλογο για την 'εξατομίκευση' και, ταυτοχρόνως, για τις 'κοινωνίες της διακινδύνευσης'. Οι διακινδυνεύσεις (τα ρίσκα) αποτελούν για τον Bauman δευτερογενή παράγωγα της σύγχρονης κοινωνικής ζωής, ενώπιον των οποίων τίθενται ωστόσο προπάντων οι εξατομικευμένοι και βιογραφικά προσδιορισμένοι πλάνητες της ύστερης νεωτερικότητας.

B.G.

John Kenneth Galbraith, *Μια Σφαιρική Άποψη για την Οικονομία. Μια κριτική εξιστόρηση, μετάφραση Ανδρέας Σοκοδήμος, επιστημονική επιμέλεια Σταύρος Δρακόπουλος. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση 2001, 337 σελ.*

'Κανείς δεν μπορεί να κατανοήσει την Οικονομική αν δεν κατανοήσει την ιστορία της'. Μ' αυτές τις λέξεις ο J.K. Galbraith, ένας από τους σημαντικότερους οικονομολόγους του αιώνα που έφυγε, αρχίζει την εξιστόρηση της οικονομικής σκέψης. Στα 22 κεφάλαια του βιβλίου του ο συγγραφέας ξεδιπλώνει με εξαιρετική γλαφυρότητα αλλά και επιστημονική αυστηρότητα την ιστορία της οικονομικής σκέψης.

Στην αρχαιότητα το δουλοκτητικό σύστημα περιόριζε το ενδιαφέρον στην οικονομία του οίκου. Από αυτήν ο Αριστοτέλης αντλεί κάποιες γνώσεις Οικονομικής, τις οποίες όμως αναγάγει σε ηθικά θέματα και γι' αυτό τις ακυρώνει. Ο επόμενος μεγάλος σταθμός εντοπίζεται στο έργο του Θωμά Ακινάτη, πλην όμως και αυτός εμποδιζόταν από τις καθυστερημένες σχέσεις παραγωγής της εποχής του, με συνέπεια να μην μπορεί να συζητήσει παρά θέματα ήσσονος σημασίας, όπως π.χ. ήταν οι ιδέες του για τη 'δίκαιη τιμή' των αγαθών.

Ο Galbraith συνεχίζει την ενδιαφέρουσα περιοδολόγησή του σε διάφορες εποχές και χώρες, για να φτάσει στην αυγή της Γαλλικής Επανάστασης. Τη μέχρι τότε κυριαρχία της γεωργίας βλέπει να εκφράζεται μέσα στο έργο των Φυσιοκρατών, οι οποίοι δέχονται ότι μόνο η γη παράγει αγαθά και γι' αυτό είναι ο ιδιοκτήτης της γης που δικαιούται προνομίων και της φροντίδας του κράτους. Με τον τρόπο αυτό αφήνουν εκτός της προσοχής του κράτους άλλες οικονομικές δραστηριότητες, όπως ήταν το εμπόριο και η μεταποίηση. Με τη